

zowel ten opzichte

agen, hem door alle in met wat fabelijns aan Gen. 1, 2 en 3, de Schrift, en mij voor-

klaart, ten opzichte ook ten opzichte van de H. Schrift be-

ragen mij voor-

ing niet op de deelde als deel eklede Heilige vordt dan door eeft een kwestie door de Classis en ten opzichte Schriftverhaal tot hem beleden

an Dr. G. a ver- het geschil niet, raag, of we in making van een vordt uitdrukke-

erheden van het andere Paradijs-Geelkerken een tarheid door de

gestelde vragen scherpe critiek p in bijzonderen, reken, dat naar lijk waren om van hem in de het feit van de merelde in ver- it in den eigen- aanvaardt, an Dr. Geelker- eigenlijken, telijke waarnem- ruk geleed.

e staande uitin- den vastgesteld, rd, dat hij met tstaan, „dat we n een historisch bedoelde, dat ure Vragen mij gestelde vraag, in Gen. 3 door roordt hij (Me- ekerd, dat alle d medegedeeld uitlegging ook Dit antwoord e vraag of Dr sitlegging“ niet aken of feiten, rittverhaal hier worden weg-

of feiten door En dan is het gewaagt van de sche waarheden rzoeking, over- oek, verdrijving iet duidelijk is, waarheden“ ge-

der; id zijn als volke- in Gen. 3

het proefgebol er God aan dan

epaalde geogra- hem in eigen- lijk waarnem-

der kennis des inhoud van het es levens en de

zonderheden is „bekendmaking en, heb ik het

e Schrift dies te verstaan, en gegeven. Hie- demorie bl. 17), tuurlijke opvat- Schriftverhaal rift aangeduid behooren tot de op nu luidt het op u genoemde re geweest, e re wij b.v. een „hebben, waar- zij die kennen, tunnen welken,

eiten in Gen. 1 beantwoordt enz.“ blz. 18; i kunnen stellen lijke wind, eel lijke vellen en velden? hetgeen Heilige Schrift het zij terloops verscheid word en uitdrukke- lijke beantwoot antwoord op oelichting werd

alsof het alleen maar gaat over de vraag, of de boom des levens wat meer of minder verschilt van de boom, die wij kennen. Inderdaad is echter het onderwerp, dat Dr. Geelkerken aanneemt of mogelijk acht, veel grooter. De zaak is deze, dat ook aangaande deze beide Paradijsboomen de zintuiglijke waarnembaarheid voor hem niet vaststaat. Dit blijkt reeds uit het bovenvermelde antwoord, bezien in het licht van de vraag, die dien-aangaande juist zekerheid wenschte. Bovendien werd het bevestigd in de mondelinge toelichting. Op de vraag, of uit de zintuiglijke waarnembaarheid van de overige Paradijsboomen niet hetzelfde voor de twee bijzondere boomen moest volgen, was het antwoord van Dr. Geelkerken ontkennend; zoo te redeneeren was z. i. scholastiek.

Hiermede is ook weer niet gezegd, dat deze zintuiglijke waarnembaarheid door Dr. Geelkerken wordt ontkend. Hij wenscht zich hierover niet uit te laten. Blijkbaar omdat hij dienaangaande geen vaststaande meening bezit, hij heeft immers ook getuigd, geen eigen exegese aangaande Gen. 3 te hebben (Op weg naar de Synode bl. 44).

Deze houding komt geheel overeen met die, welke Dr. Geelkerken heeft aangenomen bij het onderzoek door de Classis Amsterdam. Voorzover de door de Classis hem gestelde vragen doelden op de hier-besproken kwestie, heeft hij ze noch met ja noch met neen beantwoord. Enerzijds heeft hij uitdrukkelijk verklaard: „Ook denk ik er niet aan, hetgeen door U sub 1-4 Uwer vraag genoemd wordt, te ontkennen“ (Vragen mij voorgelegd bl. 16). Anderzijds heeft hij ook nimmer een antwoord gegeven, dat de zintuiglijke waarnembaarheid werkelijkheid dezer zaken of feiten bevestigde. Hij heeft zich beperkt enerzijds tot de betuiging, dat hij al hetgeen de Schrift aangaande deze dingen mededeelt aanvaardt; wat de zaak niet verder brengt, om de boven reeds genoemde reden, dat het gaat over de vraag, of Dr. Geelkerken niet een „opvatting“ van deze Schriftmededeelingen voorstaat, die materieel aan haar gezag tekort doet. En anderzijds heeft hij in zijn antwoorden aan de Classis gesproken over „de werkelijkheid“ van dit alles, waardoor de zaak evenmin werd beslist, daar het natuurlijk de Classis was te doen om de zintuiglijke waarnembaarheid werkelijkheid, waarnaar Uwe Commissie dan meer nadrukkelijk heeft geïnformeerd.

3. Tenslotte zij nog opgemerkt, dat Dr. G. soms een enkele uitdrukking deed, die zou kunnen denken, dat hij wat hij de „traditionele opvatting“ noemt voor zich zelf wel aanvaardt. In dezen zin is door sommigen opgevat een enkele uitdrukking uit zijn geschriften²⁾ en in dezen geest schreef hij in de mondelinge samenspreking meer beslist zich uit te laten, b.v. in een uitdrukking als deze: „ik wil voor mijzelf deze traditionele opvatting exegetisch aanvaarden“.

Hierbij moet echter altijd weer in het oog worden gehouden, dat Dr. G. hieraan ook in de mondelinge samenspreking altijd iets toevoegde aangaande het rekening houden met de mogelijkheid van een andere opvatting. Altijd dus in den zelfden geest als waarin hij in „Op weg naar de Synode“ schreef (bl. 44):

„Alleen maar moet ik er zeer ernstig bezwaar tegen maken, dat de traditionele exegese door mij of door wien ook, zonder confessionele uitspraak in dezen, aan mij zelf en aan anderen met ambtelijk gezag zou worden opgelegd als de eenige mogelijke en uitsluitend ware. Onze belijdenisschriften zeggen omtrent deze gangbare exegese niets.“ (Vgl. „Vragen mij voorgelegd“ bl. 19 v.).

Op de vraag aangaande de juistheid dezer beschouwing komen we terug. Het gaat er hier slechts om, het standpunt van Dr. G. te kennen. En dan wordt door een dergelijk rekening houden met de mogelijkheid van een andere opvatting (waarop ook in de mondelinge bespreking door Dr. G. anderzijds weer nadruk werd gelegd) het „aanvaarden“ in zijn betekenissen reeds beperkt. In ieder geval, hoe men hierover ook moge oordeelen, indien Dr. G. werkelijk in den volsten zin des woords zou aanvaarden wat hij de traditionele opvatting noemt, dan zou hij dus ook aanvaarden de zintuiglijke waarnembaarheid van de bekende bijzonderheden van de Paradijsgeschiedenis. Dan zou hij dus feitelijk terugnemen alle uitdrukkingen, waarin hij deze dubieus heeft gesteld (zie boven). Daar dit nu stillig de bedoeling van Dr. G. niet is geweest (hij verklaarde ook, al het door hem geschrevene voor zijn rekening te nemen), meenen we, dat bovengenoemde uiting aangaande het aanvaarden der „traditionele exegese“ het door ons gevonden resultaat niet wezenlijk kan veranderen.

III. Zuiverheid van Dr. Geelkerken's standpunt.

1. Het standpunt van Dr. Geelkerken kan dus in het kort aldus worden weergegeven, dat we naar zijn meening geen zekerheid hebben, of een zintuiglijke waarnembaarheid boom der kennis des goeds en des kwaads, enz. in het Paradijs heeft bestaan, enz.

De vraag komt aanstonds op, of Dr. Geelkerken hiermede niet iets ontkent, dat de Schrift ons mededeelt. Dr. Geelkerken betuigt dit met nadruk, en zegt: al wat de Schrift mededeelt aanvaardt ik; alleen het is de vraag, of de Schrift wel zegt wat zij daar meent te lezen; het is dus een kwestie van opvatting of exegese.

Wij mogen niet nalaten, hierbij aanstonds te wijzen op een bedenkelijke eigenaardigheid van het door Dr. Geelkerken ingenomen standpunt. Zoodra bleek, dat Dr. Geelkerken dubieerde aangaande zaken, die dusver onder ons op grond van Gen. 3 als vaststaand werden aangenomen, en dat hij dit dubieeren verdedigde door de mogelijkheid eener andere opvatting te stellen, lag het voor de hand, dat aan hem vanwege de Classis nadere verklaring werd gevraagd, welke die andere opvatting dan was.

Dienaangaande nu heeft Dr. G. zich aanvankelijk uitgelaten op een wijze, die door hemzelf later is beschreven, als hij (gevoegd van het bekend geworden onderhoud in een afzonderlijk vertrek) zegt: ³⁾

„Slechts herhaalde ik wat ik reeds in de classicale vergadering te voren had gezegd, n.l. dat hij mij geenerlei reservatio mentalis aanwees, waas, ik omtrent Genesis 3 noch een allegorische, noch een symbolische opvatting voorstond, maar overigens positief omtrent mijn opvatting van Genesis 3 alleen gebonden was mij opzettelijk te verklaren, indien de Classis door het Onderteekensformulier te gaan gebruiken mij hiertoe dwong.“

Gelijk bekend, heeft de Classis toen dit laatste gedaan. Vraagt men nu echter naar het resultaat, dan kan mogelijk worden gezegd, dat dit heeft beantwoord aan de verwachting, die door Dr. G.'s bovengenoemde uitspraak moest worden opgewekt. Dit blijkt wel zeer duidelijk, wanneer men hiermede vergelijkt de

²⁾ „Op weg naar de Synode“ bl. 44: „Ook heb ik geen enkel geloofsbezuur tegen de aanvaarding der onder ons traditionele opvattingen omtrent de bijzonderheden van het in deze Schrift-besluitstuk medegedeelde“. Vergelijk hierbij echter, wat Dr. G. zegt in zijn Memorie blz. 12: „en wilde daarmede zeggen, dat, indien het vaststond (wij cursiveren, comm.) dat deze traditionele opvattingen de eenige mogelijke en uitsluitend ware moesten geacht worden, ik voor mijn geloof daar geen moeite mede zou hebben.“

³⁾ Brief van Dr. G. van 21 September 1925; zie Memorieboek bl. 25.

⁴⁾ Hieraan zou men ook niet kunnen ontkomen door te onderstellen, dat hier aan ideeën, dus niet-zintuiglijke-waarnembare boomen is te denken. Immers, gesteld al, dat aan deze voorstelling op zichzelf een redelijke zin zou zijn te verbinden, ze is toch voor toepassing op het Schriftverhaal allerminst vatbaar. De Schrift toch zegt, dat de boom der kennis des goeds en des kwaads een vrucht droeg, die door Eva met het lichamelijke oog kon worden gezien; die door haar werd gegeten en aan haar man gegeven. Zou de boom niet-zintuiglijk-waarnembaar zijn geweest, dan zou dit ook moeten gelden voor al het hierboven genoemde. En dit is toch wel niet anders mogelijk, dan door aan te nemen, dat deze uitdrukkingen symbolisch zijn bedoeld.

verklaring, door Dr. G. afgelegd in zijn brochure „Op weg naar de Synode“ bl. 44: „Doch ik gaf geen eigen exegese van Gen. 1-3. Ik heb er dan ook geen“.

Hier mag niet achterwege blijven een woord van ernstige afluering over de lichtvaardigheid, die in deze houding van Dr. G. ten opzichte van Gen. 3 valt op te merken.

Men vergeet niet, dat het hier geldt zijn optreden in het publiek, en al zouden we (waarvoor blijken het bovenstaande geen afdoende reden is) de predikatie over Zondag 3-buiten rekening laten, dan blijven nog zijn latere uitingen in de verschillende brochures. Wel kan men aanvoeren, dat hij, toen eenmaal de Classis een nadere verklaring van hem eischte, niet zwijgen kon, en het in zoverre niet aan hem lag, wanneer hij misschien gedachten uitte, die nog niet tot rijpheid waren gekomen. Maar hiertegenover staat het feit, dat Dr. G. zelf deze antwoorden, en verdere uitingen in dezen, door de pers heeft gepubliceerd, en voor dit feit is hij uiteraard ten volle aansprakelijk te stellen.

Op deze wijze heeft Dr. G. dan in het publiek het pleit gevoerd voor het bestaan eener mogelijkheid, dat Gen. 3 zou kunnen worden opgevat in een zoodanigen zin, dat — om het met onze woorden te zeggen — hier geen mededeling zou worden gedaan van een boom der kennis des goeds en des kwaads als een eigenlijken, zintuiglijk waarnembaren boom, enz. En dat heeft hij gedaan, gelijk boven bleek, zonder zich ook maar eenigermate rekenschap te hebben gegeven, of hij in staat was, een dergelijke opvatting te geven, die niet zou neerkomen op een ontkennend van zaken, die ons door de Schrift duidelijk worden geleerd.

Dat dit niet te streng geoordeeld is, blijkt ook uit de moeilijkheden, waarin Dr. G. zich wikkelt. We zagen boven (sub II), dat de beide Paradijsboomen, de slang en haar spreken door hem wel als werkelijkheden worden erkend, maar dat het de zintuiglijke waarnembaarheid is, die door hem dubieus wordt gesteld. Wat kan dit echter anders⁴⁾ beteekenen, dan dat deze Schriftmededeelingen (wellicht) symbolisch moeten worden verstaan? Dit is echter moeilijk te verenigen met de reeds vroeger genoemde verklaring, dat hij geen symbolische of allegorische opvatting voorstond. Weliswaar kan men strikt genomen zeggen, dat hij dit ook door zijn uitingen aangaande de zintuiglijke waarnembaarheid nog niet doet, daar hij deze waarnembaarheid ook weer niet ontkent. Maar de andere mogelijkheid, die hij aanneemt, is dan toch metterdaad geen andere dan die der symbolische opvatting, en het is moeilijk te ontkennen, dat zijn vroeger voor de Classis afgelegde verklaring een andere gedachte moest wekken.

2. Deze indruk van gebrek aan ernst in de wijze, waarop Dr. G. in dezen zijn standpunt heeft bepaald, wordt nog versterkt door het vage karakter van zijn argumenten; hierop komen we nader terug.

(Slot volgt.)

Conclusiën van het Rapport der Kerkrechtelijke Commissie

De Generale Synode der Gereformeerde Kerken, vergaderd te Assen,

besloten hebbende op verzoek der Part. Synode van Noord-Holland en de Classis Amsterdam om de zaak-Geelkerken in haar geheel in behandeling te nemen en daarover een beslissing te geven:

kennis genomen hebbende van de verschillende bezwaarschriften en protesten te dozer zaak zoowel door Dr. Geelkerken zelf, als door den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid ingediend, van de bezwaarschriften van de Dienaren des Woords Ds J. D. Boerkoel e.s. en des Kerkeraad van Tienhoven en voorts van verschillende brochures, door Dr. Geelkerken en andere uitgegeven waarin hunne bezwaren werden uiteengezet tegen de handelingen van de Classis Amsterdam en de Part. Synode van Noord-Holland,

overwegende, dat door deze procedure groote onrust verwekt is, niet alleen in onze kerken, maar ook daarbuiten, omdat de voorstelling is gegeven alsof daarbij groot onrecht aan Dr. Geelkerken is aangedaan en de rechtspositie nader predikanten wankel is geloken,

gehoord de rapporten van de beide commissies door haar benoemd, om zoowel over de kerkrechtelijke als de dogmatisch-exegetische vragen, die daarbij aan de orde zijn gekomen, naar advies te dienen,

spreek ik haar oordeel uit:

1e. dat Dr. Marinus toen hij bezwaar had tegen hetgeen hij meende gehoord te hebben, dat door Dr. Geelkerken in diens prediking van 23 Maart 1924 over Zondag 3 van den Heil. Catechismus gezegd was aangaande het Paradijsverhaal en den zondeval, omdat daardoor zijn inzichten te kort werd gedaan aan de waarheid der H. Schrift, het recht had, deswege een klacht in te dienen bij den Kerkeraad, aangezien naar Gods Woord (1 Joh. 4:1) niet alleen de ambtsdragers, maar ook de gemeentelieden groepen zijn, toezicht uit te oefenen op de bediening des Woords;

2e. dat de kerkeraad door deze klacht in behandeling te nemen niet in strijd heeft gehandeld noch met hetgeen Christus ons zegt in Matth. 18:15-17, noch met hetgeen de Apostel ons leert in 1 Tim. 5:19, dat men geen beschuldiging mag aannemen tegen een onderling dan onder twee of drie getuigen, aangezien het hier geldt een publieke handeling, namelijk de bediening des Woords en daarop ook volgens onze Kerkenorde (art. 72) deze voorschriften van toepassing zijn;

3e. dat de Kerkeraad deze klacht als ongegrond afwijzende verplicht ware geweest aan Dr. Marinus de gronden aan te geven, waarop hij dit deed en waar het zulk een ernstige aanklacht tegen den dienaar des Woords betrof, dit heeft schriftelijk had behooren te doen;

4e. dat Dr. Marinus, toen hij bij deze niet-gemotiveerde uitspraak van den kerkeraad zich niet wilde neerleggen en de kerkeraad ook de getuigen niet hoorde, die hij aanwees, het recht had, naar art. 31 zich tot de meerdere vergadering te wenden;

5e. dat de Classis Amsterdam echter niet geheel ten onrechte, naar art. 30, op de klacht tegen Dr. Geelkerken toen nog niet is ingegaan, omdat deze zaak door den kerkeraad niet, was afgehandeld en de getuigen, door Dr. Marinus aangewezen, niet waren gehoord, en derhalve de zaak naar den kerkeraad heeft teruggezonden na de uitspraak van den kerkeraad, die voor tweemaal uitlegging vatbaar was, verbeterd te hebben en zoowel Dr. Marinus als den kerkeraad advies te hebben gegeven, hoe het geschil over de „tweesrie lezing“ die van Dr. Marinus en die door Dr. Geelkerken gegeven van hetgeen hij gepredikt had, door broederlijke samenspreking tot oplossing kon worden gebracht, dat het echter wel te betreuren is, dat de Classis niet nauwkeurig genoeg zich rekenschap gegeven heeft van hetgeen in de zogenoemde „preekcoupsure“, door Dr. Geelkerken overgelegd, stond, aangezien later gebleken is, dat deze preekcoupsure zelf haar reden tot nadenken gaf en het derhalve niet alleen ging om een geschil over tweesrie lezing;

6e. dat de kerkeraad ook toen in gebreke is gebleven de zaak behoorlijk af te handelen, doordat hij a. het advies van de Classis in zoverre niet heeft opgevolgd, dat hij de schriftelijke weergave door Dr. Geelkerken overgelegd en door de 18 onderling, die de prediking hadden bijgewoond, als zekelijk getrouw bevestigd, aan Dr. Marinus niet heeft medegedeeld en b. aan het verzoek van Dr. Marinus om met zijn getuigen gehoord te worden, ook toen niet heeft voldaan;

7e. dat de gronden door den kerkeraad opgegeven om dit verzuim te rechtvaardigen, n.l. dat Dr. Marinus zonder meer zich had neer te leggen bij de uitspraak van den kerkeraad, dat hij niet goed gehoord had, dat de door hem aangewezen getuigen reeds persoonlijk door Dr. Geelkerken waren gehoord en

wegens de met hem opgedane ervaringen te wraken waren en dat men geen steun wilde geven aan de actie van een groep malcontenten, onvoldoende zijn, aangezien de Kerkeraad, die in zijn protest bij de Synode zoo sterk den nadruk er op legt, dat de beslissing op den beschuldiger rust, doorn dan ook niet het recht ontzeggen mocht zijn getuigen te doen hooren, het verhooren van deze getuigen door den predikant, tegen wien de aanklacht was ingebreikt, inplaats van door den Kerkeraad geen behoorlijke behandeling dezer zaak was, en de handelwijze van den Kerkeraad ook bij deze tweede behandeling van de klacht van Dr. Marinus daarom afkeuring verdient, niet alleen omdat hiertoe aan den eisch van het recht niet is voldaan, maar bovendien, omdat daarmede sprak een tekort van herderlijke zorg om een bezwaard gemeentelid van ongelijk te overtuigen;

8e. dat echter niet minder scherpe afkeuring verdient de houding van Dr. Marinus, die bij zijn eerste onderhoud over deze zaak, met de wijkoedelingen weigerde naar den predikant te gaan om door diens geschreven „preek“ zich te laten overtuigen, dat hij verkeerd gehoord had, en zoowel door zijn uitingen toen over Dr. Geelkerken gedaan, als later, in zijn tweede protest bij de Classis, over den Kerkeraad in zijn geheel, zich schuldig heeft gemaakt, niet alleen aan een ongeoorloofd wantrouwen tegenover den predikant, maar ook aan gemis aan eerbied tegenover den predikant en den Kerkeraad, waardoor hij gehandeld heeft in strijd met hetgeen Gods Woord (1 Tim. 5:19) en onze Belgien's Art. XXXI van ons eisch, dat „een ieder den dienaar des Woords en de onderling der Kerk in bijzondere achtting behoort te hebben, om des werks wille, dat zij doen“, en daarover door den Kerkeraad had behooren vermaand te worden;

9e. dat de Classis, toen de Kerkeraad deze zaak niet behoorlijk tot een einde bracht en Dr. Marinus 15 Nov. 1924 zich opnieuw tot haar wendde, volkomen gerechtvaardigd was thans op de zaak zelf in te gaan, de klacht tegen Dr. Geelkerken ingebracht, te onderzoeken en daarover een uitspraak te doen;

10e. dat de kerkrechtelijke bezwaren, zoowel door Dr. Geelkerken als door den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid ingebracht, eerst bij de Part. Synode van Noord-Holland en daarna bij de Generale Synode, tegen de wettigheid van deze handeling der Classis, omdat de Classis reeds bij haar eerste beslissing 10 Sept. 1924 genomen over de aanklacht van Dr. Marinus een uitspraak had gedaan door te verklaren, „dat hij onjuist gehoord had“, het protest van genoemden broeder tegen dat besluit der Classis ging en de Classis daarom dat protest niet in behandeling mocht nemen volgens Art. 31 K. O., maar den protestornden broeder had moeten verwijzen naar de Part. Synode, ongegrond zijn, omdat a. het protest van Dr. Marinus ging zoowel tegen de handelingen van den kerkeraad, die zijn getuigen niet hoorde, als van de Classis;

b. voorzover dat protest zich richtte tegen de handelingen van de Classis, dit berustte op het niet onbegrijpelijk misverstand, alsof de Classis in de zaak reeds een beslissing genomen had en de Classis volkomen bevoegd was dit misverstand weg te nemen;

c. de Classis in eerste instantie juist geen beslissing over de zaak had genomen, maar den „staat van het geschil“ juist had omschreven en de zaak zelf ter afdoening naar den Kerkeraad en Dr. Marinus had teruggezonden met een advies aan den Kerkeraad hoe dit geschil op te lossen, en zulk een „advies“, hoe te handelen, geen beslissing over de zaak zelf is, weshalve de Classis het recht had, toen het geschil tusschen den kerkeraad en Dr. Marinus niet behoorlijk opgelost werd, nu zelf de zaak ter hand te nemen;

d. Artikel 31 K. O. reeds daarom hier niet van toepassing was, maar bovendien dit Art. ook niet beteekent, dat, wanneer iemand bezwaar heeft tegen het besluit eener kerkelijke vergadering, hij dan niet op herziening van dit besluit bij dezelfde vergadering zou mogen aandringen, en in appél zou moeten gaan bij een meerdere vergadering, maar alleen, dat het recht hem gegund wordt in hooger beroep te gaan ten einde het besluit der mindere vergadering, waartegen hij bezwaar heeft, vernietigd te krijgen;

11e. dat de Particuliere Synode van Noord-Holland daarom terecht de bezwaren, door Dr. Geelkerken en den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid tegen de behandeling van de zaak-Geelkerken in tweeder instantie door de Classis ongegrond heeft verklaard, maar dat de genoemde Synode daarbij ten onrechte als grond aanvoerde, dat dit protest niet ontvankelijk was, omdat de Kerkeraad tegen het besluit der Classis van 10 December 1924 niet in appél was gegaan bij de Particuliere Synode en zoowel Dr. Geelkerken als de Kerkeraad door aan de behandeling der zaak in tweeder instantie zelf mede te werken, geloofd hadden geen kerkrechtelijke bezwaren te hebben — aangezien Dr. Geelkerken reeds terstond op de Classisvergadering van 10 Dec. 1924 en de Kerkeraad op de Classisvergadering van 18 Maart 1925, toen de zaak in behandeling kwam, geprotesteerd hebben en een deelnemen aan een handeling onder protest niet beteekent, dat men zijn kerkrechtelijke bezwaren varen laant;

12e. dat de Deputaten door de Classis 10 December 1924 aangewezen om in de zaak nadier te onderzoeken en de Classis van advies te dienen, zich wel behoorlijk van hun taak hebben gekweten door Dr. Marinus en zijn getuigen te hooren, maar dat zij verplicht waren geweest

a. Dr. Marinus te vernemen wegens zijn vroegere uitingen aangaande Dr. Geelkerken en zich niet hadden mogen tevreden stellen daarmee, dat Dr. Marinus de facto deze uitingen terugnam door de verklaring, dat hij zijn aanklacht zou terugnemen, wanneer Dr. Geelkerken verklaarde, het hem ten laate gelede bedoeld noch gezegd te hebben;

b. Dr. Marinus evenzoer ernstig te vernemen over de beschuldiging zonder genoegzaam bewijs door hem in zijn bezwaarschrift bij de Classis ingebracht tegen den Kerkeraad, dat deze door onachtzaamheid en het niet naar den eisch der ambtelijke roeping hooren naar wat in de prediking verkondigd werd, zich buiten de bevoegdheid had gesteld om over de waarheid zijner beschuldiging te oordeelen, waardoor de eer der ambtsdragers werd gekrenkt;

c. in hun rapport aan de Classis mededeeling te doen van het resultaat van hun onderzoek naar de getuigenissen van de brs Vree, Krasen en Van der Lichte, welke getuigenissen omtrent hetgeen Dr. Geelkerken in een particulier onderhoud tot hen gezegd zou hebben, door Dr. Geelkerken waren weersproken of op een andere wijze uitlaid;

13e. dat de Classis, die nu over de al of niet gegrondheid van de aanklacht van Dr. Marinus „dat Dr. Geelkerken door hetgeen hij verkondigd had, de waarheid van het shuidijk bericht der H. Schrift over de eerste zonda der menschen, wat de tondracht der feiten betrof, zoal niet joehende, dan toch in twijfel trok en als onwaarschijnlijk verkondigde“, te oordeelen had en stond voor de mogelijkheid van de „tweesrie lezing“, die van Dr. Marinus door zijn getuigen bevestigd en die van Dr. Geelkerken, bevestigd door de 18 onderling, die de prediking hadden bijgewoond, is uitgegaan van de onderstelling, dat uit de door Dr. Geelkerken overgelegde „preekcoupsure“ bleek, dat door hem erkend en verkondigd was, dat we in Genesis 3 te doen hebben met de Goddelijke bekendmaking van het historische feit van den zondeval en daarom in zoverre de aanklacht van Dr. Marinus ongegrond was gebleken, na te dat daarmede nog niet was vastgesteld, dat Dr. Geelkerken heel het verloop van het verhaal, dat in Genesis 3 voor

ons ligt, als historie aanvaardde en verkondigde, aangezien hij in deze preekconferentie wel verklaard had, dat het moeilijk was uit te maken, hoe allerlei bijzonderheden, in Genesis 3 ons bericht, meestendeel worden uitgelegd en daarvan evenveel „verklaringen” zijn als geleerde uitleggers, maar zich over de historische betrouwbaarheid van deze nadere bijzonderheden niet had uitgesproken, terwijl hiertegenover stond de verklaring van Dr. Marinus en zijn getuigen, dat Dr. Geelkerken deze bijzonderheden, zooals den boom der kennis des goeds en des kwaads, de slang en haar spreken, den boom des levens voor beelden of voorstellingsvormen had verklaard, die God gebruikt had, om hetgeen voor ons onbegrijpelijk was, ons verstaanbaar te maken, weshalve de Classis terecht oordeelde, dat hierover nog een nadere verklaring van Dr. Geelkerken moest worden gevraagd, ten einde de geheele aanklacht als ongegrond te kunnen afwijzen.

14e. dat het vragen van zulk een nadere verklaring volkomen geoorloofd was, omdat

a. de door Dr. Geelkerken overgelegde „preek-conferentie” geen woordelijke, maar een zakelijke weergave van het gesproken was en daarin juist datgene ontbrak, dat dienen kon om de ingediende aanklacht te weerleggen;

b. hiertoe niet gehandeld werd tegen den rechtsregel, dat van een aangeklaagde niet het bewijs mag gevorderd worden van zijn onschuld aangezien de Classis zoodanig bewijs niet van Dr. Geelkerken vroeg, maar alleen de verklaring, dat hij het hem ten laste gelegde noch gezegd noch bedoeld had en met deze verklaring zonder meer, die niet anders dan een ontkenning inhield, tevreden zou zijn geweest;

c. hiertoe Dr. Geelkerken niet gekrenkt werd in zijn ambtelijke eere, alsof hij alleen ter wille van Dr. Marinus en om hem te bevredigen, deze verklaring moest afleggen, aangezien de bedoeling der Classis juist was Dr. Geelkerken eere te handhaven en uitsluitend op een ontkenningse verklaring zijnerzijds de geheele aanklacht ongegrond te verklaren;

d. de kerkrechtelijke bezwaren door Dr. Geelkerken in de Classis aangevoerd tegen het afleggen dezer verklaring, geen steek houden, en al zou hij ook in rechte niet verplicht zijn geweest deze verklaring af te leggen, toch als christen en vooral als Dienaar des Woords de zedelijke verplichting op hem rustte door het afleggen dezer verklaring de bezwaren weg te nemen van Dr. Marinus en de Classis geoorloofde grond te geven de aanklacht af te wijzen naar Matth. 5:41.

e. het morele bezwaar, door Dr. Geelkerken genoemd, dat hij in goede consciëntie deze verklaring niet kon afleggen, omdat uit den aard der zaak in hetgeen Dr. Marinus beweerde wel iets, hoe weinig ook, zijn moest, wat inderdaad door hem gezegd en dus ook bedoeld was, zij het ook met een andere strekking en in een ander verband, zoodat waar en onwaar, in hetgeen hij beweerde, gehoord te hebben, door een gemengd waren, wel juist was, maar dit bezwaar gemakkelijk had kunnen ondervangen worden, doordat Dr. Geelkerken dan had aangewezen wat waar en wat onwaar was;

15e. dat het standpunt door Dr. Geelkerken ingenomen, dat wanneer de Classis toch een zoodanige verklaring van hem verlangde, zij deze alleen verkrijgen kon of door de vraag via den kerkeraad tot hem te richten, of door het onderteekeningformulier in werking te stellen, kerkrechtelijk niet juist is, omdat:

a. er geen bepaling is in onze Kerkenorde, waaruit zou volgen, dat een Classis, wanneer hij haar een aanklacht is ingediend tegen een predikant, hem deswege zelf geen vragen zou mogen stellen, maar dit alleen via den Kerkeraad zou mogen doen;

b. al is het houden van toezicht op de Dienaren des Woords blijkens art. 23 en het bevestigingsformulier der onderlingen inzonderheid aan de onderlingen opgedragen, daarbij niet volgt, dat de Classis niet een zelfstandige taak heeft om toezicht te houden op de zuiverheid der leer, aangezien deze taak blijkens Art. 44 en 79 K. O. evenzeer aan de Classis is opgedragen en deze hierbij een zelfstandige roeping heeft;

c. al is het wenschelijk — ten einde een conflict tusschen Kerkeraad en Classis te vermijden, wanneer zulk een aanklacht tegen den predikant wordt ingediend en de Kerkeraad deze aanklacht ongegrond heeft verklaard, en daarom ook het stellen van zulke vragen afkeurt, omdat hij daarin een krenking ziet van de eer van zijn Dienaar en een in het ongelijk stellen van den Kerkeraad —, dat de Classis den Kerkeraad tracht te overtuigen van de noodzakelijkheid harer handelwijze, hieruit toch niet volgt, dat de vragen alleen via den Kerkeraad tot den predikant mogen gericht worden, aangezien dan de Kerkeraad over deze vragen zou te beslissen hebben, en het recht der Classis zou worden verkort. (Slot volgt.)

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Zwolle (vac. K. J. Kapteijn): J. H. Goris te Apeldoorn en Dr. J. Thijs te Meppel.
Zaandam: Dr. C. Bouma te Zwolle en J. van Herksen te Hillegom.

Beroepen te:

Bierum: F. H. van Loon te Smilde.
Haarlem: cand. H. J. Kouwenhoven Jr. te Leiden.
Vijnaart: P. v. d. Spek te Spijkenisse.
Lexmond: cand. N. Willems te Amsterdam.
Leidschendam: cand. H. J. Kouwenhoven Jr. te Leiden.
Gerkesklooster-Straat: T. J. Petersen te Wollega.
Rottterdam (vac. G. Wielenga): W. J. J. Velders te Amsterdam.

Aangenomen naar:

Gravenhage-West: Dr. J. Hoek te Soest.
Groningen (vac. N. H. van Goor): H. v. d. Elskamp te Koog-Zaandijk.

Bedankt voor:

Bedum en Hunzboten: A. H. v. d. Elskamp te Koog-Zaandijk.
Haarlemmermeer (Sloterweg): W. H. v. d. Vegt, te Draahtster-Compagnie.
Lopik: G. Veenendaal te Amerongen.

Afscheid van:

Epe: P. Jukkenekke J. Pz. Tekst 2 Thess. 3:6.
Kruiningen: F. A. den Boef. Tekst Openb. 21:22a.

Intrede te:

Gaast: cand. H. J. Hoek. Tekst Jes. 40:1 en 2.

Overleden:

Dr. W. Diermer, em.-pred. van Wijbe te Apeldoorn.

Dr. J. Gispert. De toestand van Dr. J. Gispert, predikant der Geref. Kerk te Groningen, die voor herstel van gezondheid sinds langen tijd in Lugano verbleef, is, naar de „N. Pr. Gr. Ct.” meldt, zeer vooruitgaande, zoodat hij den eersten Zondag in Mei weer zijn dienstwerk hoop te kunnen aanvaarden.

Dr. A. H. Zomer. Dr. A. H. Zomer, em.-predikant der Geref. Kerk van Donkerbroek, wonende te Haarlem, is benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Emeritaat. Dr. L. van Wijk, predikant der Geref. Kerk van Ede, heeft wegens gezondheidsredenen eervol emeritaat aangenomen.

Peremptoir examen. Door de classis Barendrecht der Geref. Kerken werd geëxamineerd en met algem. stemmen toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken, candidaat J. P. C. ten Brink, beroepen predikant te Westmaas.

Vereen. van Predikanten van de Geref. Kerken. De algemeene vergadering van de vereeniging van predikanten van de Geref. Kerken zal Woensdag 7 en Donderdag 8 April a.s. gehouden worden in het gebouw voor K. en W. te Utrecht.

Dr. K. Fernhout van Vreeland, zal Woensdagavond spreken over „De eigen zielzorg van den pastor”.

Des avonds wordt het gebruikelijk gezellig samenzijn gehouden. Dr. J. G. Kunst zal hierin een causerie houden over „Praktijken bij beroeping”.

Donderdagmorgen zal Dr. W. Koffhaus van Vlotho in Westfalen, spreken over „De toestand der Kerk in Duitschland na de Revolutie”.

’s Middags zal oud-Min. J. J. C. van Dijk spreken over „De militaire dienst bezien in het licht der Gereformeerde belijdenis”.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Broek op Langendijk: J. Jongeleen te Hilversum en G. Salomons te Amersfoort.
Drachten: H. C. Binde te Marmerwoude en H. Velema te Noordeloos.
Haarlem (2e pred.-pl.): J. Jansen te Leiden en J. L. de Vries te Rijnburg.
Rozenburg: B. v. d. Berg te Den Helder en A. Gruppen te Vlissingen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Leiden: G. H. Kersten te Ierseke en H. Kievit Jr. te Veenendaal.

Beroepen te:

Slidrecht: H. Kievit te Veenendaal.
Vlaardingen: H. Kievit te Veenendaal.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Assen: J. F. Kruijt te Odoorn.
Buisloot: N. J. Cupedo te Eiland Marken.
Blokzijl: J. A. Raams te Rijswijk (Gld.).
Bleiswijk (toez.): A. M. den Ouden te Middelhamis.
Geerttruidenberg: H. W. Bosch te Lutjebroek.
Haarlem (vac. Dr. S. F. H. J. Berkelbach v. d. Sprekel): H. E. Beker te Gorssel.
Haarlem (vac. P. E. Barbas): L. D. Poot te Amsterdam.
Hien- en Dodewaard: D. J. Peterse te Oud-Loosdrecht.
Lutten (toez.): S. H. J. Voors te Opperdoes.
Oudewater (vac. M. Buisloot): J. J. Timmer te Ermelo.
Polshoek e.a.: J. Enkelaar te Rijssen (O.).
Sloten (Fr.): B. S. Dijkstra Sz. te Hollandscheveld.
Zetten: J. J. Timmer te Ermelo.

Aangenomen naar:

Hoogeveen (toez.): B. J. Aris te Nieuwe Schans.
Maarsse: H. J. van Schuppen te Groot-Ammer.
Ouddorp: H. Ewald te Baarnsdonksveer.
Putten e.d. Veluwe: G. Benes, Monster.
Wierum (Gr.): H. de Zwart, hulppred. te Uithuizen.

Intrede te:

Aagtekerke: cand. J. W. Noteboom, Tekst Luk. 10:13.
Joure: T. Jonker. Tekst Gal. 6:14.
Rijsoord: R. C. J. W. Hoek. Tekst Matth. 16:16.

Afscheid van:

Oost- en West-Souburg: A. Graves v. Willenswaard. Tekst Matth. 27:36.

„Antwoord aan Ds Schilder”

Verschenen:

Dr. A. Kuyper en de
sluimerende Wedergeboorte
door
Doc. J. J. van der Schuit
Prijs f 0.75

Uitgave
D. J. VAN BRUMMEN - Dordrecht

Parochie-indeeling of Kerkplitsing

Een woord over den toestand en de toekomst der Kerk in de groote steden

DOOR

Dr. C. LINDEBOOM

Pred. bij de Geref. Kerk te Amsterdam.

Prijs f 0.35.

Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

„De Reformatie” is door zijn groote oplage HET blad voor FAMILIE-ADVERTENTIE. Onze Gereform. kringen gelieven daarmee te rekenen.

ZALIG DE DOODEN, DIE IN DEN HEERE STERVEN

Een lied met harmonium-, orgel- of piano-begeleiding.

4e druk. Prijs f 0.40.

OOSTERBAAN & LE COINTRE.
GOES.

GROEN ELOUT

MACKAY

KUYPER

LOHMAN

DE VISSER

Van bovenstaande pleitbezorgers van het Christelijk Onderwijs lieten wij GROOTE PORTRETTEN vervaardigen in koper-diepdruk. De prijs van dit zestal portretten in lijst (buitenmaat 37 x 46 c.M.), verpakt in kist, bedraagt f 30.— inclusief emballage. — Bestellingen kunnen onmiddellijk worden uitgevoerd.

GOES.

OOSTERBAAN & LE COINTRE.

DOELMATIGE RECLAME VERGROOT DEN OMZET!

DE REFORMATIE

biedt een uitgezochte gelegenheid tot het maken van reclame onder koopkrachtig publiek. Vraag nog heden voorwaarden bij abonnement.

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede druk

(Innevoeging der vier Evangelien)

door H. J. VAN KEMPEN

f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken voor Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag per postwissel, bij de Uitgevers.

Voor een goede

Kerkelijke Administratie

gebruike men onze REGISTERS tot het inschrijven van

Doopleden, Lidmaten in vollen rechte
en Huwelijksinzegeningen

in iedere dikte verkrijgbaar

Proefvellen op aanvraag ter inzage

Verder zijn bij ons verkrijgbaar:

Attestatiën voor Doopleden

„ „ „ Lidmaten in vollen rechte

Berichtkaarten verhuizing leden

Credentiebrieven

Beroepingsbrieven met Salarisregeling

Goes

OOSTERBAAN & LE COINTRE

DISSERTATIE

Wie een Dissertatie wil laten drukken, verzuime niet model en prijs aan te vragen ter drukkerij van

OOSTERBAAN & LE COINTRE

GOES

Hebt Gij al kennis - gemaakt met -

DE MAATSCHAPPIJ

Christel. Sociaal-Economisch Weekblad,

onder redactie van onze meest bekende mannen en vrouwen

?

Zoo niet, vraag dan nu heden proefnummers aan de DRUKKERIJ ORANJENASSAU BAARN

Dit belangrijke, goed geïllustreerde tijdschrift, zoo goed als zonder uitzondering gunstig beoordeeld en door de Christelijke Pers hartelijk aanbevolen, kost slechts 12.50 per halfjaar en valt daarom onder het bereik van ieder, die op Sociaal-Economisch gebied voorlichting van Christelijke Voormannen wenscht.

Ondergeteekende

te

abonneert zich op

wenscht proefnummers

De Maatschappij

In open envelop gefrankeerd met 2 cts. postzegel te zenden aan de Drukkerij Oranje Nassau te Baarn.

Medewerker
C. Breun
Ds J. G.
dam; De
Tilburg;

Prof. Dr.

INHOUD: Behoeften (Math.).
len VIII. Der
torische roman
den Satan v
en slotsitting.
missie II Ce
Commissie (S

Zooals in
meent Foers
leven te zinn
mensch tege
groeide cultu
delijk uit in
onze samenle
valt dit niet
nield zijn, a
gaat op den
allerlei en c
weringen wo
indruk, alsof
den moderne
basis rust. B
niet altijd me
tijd. Men „de
en ethiek en
zweert min
een of ander
regel de ho
Echte denker
lingen meest
half aarzelen
voor niets e
moedigheid 2
ma's. Er is s
achtige, gedu
zelfs op het
deze ludruch
duur niet ve
dit geliefhebl
te zijn dan w
„am koe me
waarmee me
bij velen der
gebouwd. Ec
leegte hij ui
bruik bij ve
artikel in de
als taalinfat
ontzaglijk, m
inneren, om
wijs gebezige
komscheine v
grote bedrag
nu eenmaal
grondwet te
zeggen heeft,
ens de fijn
geheverhaal v
even sterk i
is van uitdr
Maar daari
die arm is a
Want wat w
zeer missen,
heel een ges
wijzen van d
uitgang word
splinterd in
anders dan e
Wie, om ma
billet in har
van zijn ca
een doolhof
groeid geta
ontmaakt. We
digheid eiger
len als een f
en wec der
er vast op
is het haast
over het alg